

SIVLA 06.10.2026 § 69
219/02.02.00/2026

Kunnanhallitus on 22.6.2025 § 125 päättänyt vuoden 2027 talousarvion laadintaohjeet ja talousarviokehyksen. (liitteenä)

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2027-2029 taloussuunnitelman laadinnan lähtökohtana on valtuuston helmikuussa 2026 hyväksymä kuntastrategia *Pälkäne parasta aikaa 2035*. Talousarvion 2027 toiminnalliset tavoitteet valmistellaan voimassaolevan kuntastrategian pohjalta.

Talousarviokehyksessä on huomioitu sivistyspalveluiden osalta palkankorotukset (menojen lisäys 168 000€), talouden tasapainotusohjelman mukaisten toimenpiteiden vaikutukset (menojen vähennys 384 000€), indeksikorotus 1,5% (menojen lisäys 40 000€) sekä toimialan ilmoittamat muutostarpeet (menojen lisäys 85 500€).

Talouden tasapainotusohjelmassa on vuosille 2027-2028 useita toimenpiteitä, jotka ovat ohjelmaa laadittaessa olleet sidoksissa uuden koulun valmistumiseen. Rakennushanke on viivästynyt eikä näitä toimenpiteitä ole mahdollista toteuttaa alkuperäisen suunnitelman mukaisesti. Osa tasapainotusohjelman toimenpiteistä perustuu oppilasmäärän pientymiseen, mikä sekään ei ole toteutunut ennusteiden mukaisesti. Talouden tasapainotusohjelmassa olevista toimenpiteistä vuodelle 2027 sivistyspalveluiden osalta on toteutumassa täysimääräisesti ainoastaan Harjun päiväkodin toiminnan päättyminen. Tämä on huomioitu talousarvioluvuissa. Muita toimenpiteitä ei ole huomioitu talousarvioesityksen luvuissa.

Sivistyspalveluiden toimiala on valmistellut oman talousarvioehdotuksensa laadintaohjeiden ja talousarviokehyksen perusteella. Ehdotus sisältää toimialan toiminnalliset tavoitteet sekä talousarvion tulot ja menot.

Kunnanhallituksen antamassa talousarviokehyksessä sivistyspalvelujen toimintatuotot ovat 916 000 € ja toimintakulut 11 431 000€, jolloin toimintakatteeksi muodostuu -10 515 000€.

Sivistyspalveluissa laaditussa talousarvioehdotuksessa toimintatuotot ovat 917 768 euroa, toimintakulut 11 864 862 euroa ja toimintakate -10 947 094 euroa.

Sivistyspalveluiden talousarvioehdotus ei sisällä muita palveluverkon muutoksia kuin tasapainotusohjelman mukaisen Harjun päiväkodin toiminnan päättymisen toimintakauden 2026-2027 jälkeen.

Talousarvioehdotus sisältää uuden sivistyspalveluiden tv-t-suunnittelijan tehtävän 1.8.2027 alkaen. Tv-t-suunnittelijan tehtävä perustetaan tukemaan digitaalisten oppimisympäristöjen, sähköisten palveluiden, opetusteknologian sekä uuden koulukeskuksen AV-ratkaisujen suunnittelua ja ylläpitoa.

Lisäksi talousarvioehdotus sisältää muutostarpeina kehyksessä huomioidut kustannukset: oppikirjasarjojen uusiminen 10 000€; uimahallikäytien kuljetuskustannukset 5000€, eri hankkeiden omavastuuosuudet 11 500€ sekä kirjastojärjestelmän uusimisen suunnittelukustannukset 5000€.

Sivistyspalveluiden tulot koostuvat pääasiassa myynti- ja asiakasmaksutuotoista sekä avustuksista. Tuottojen arvioidaan kertyvän suurin piirtein kuluvan vuoden tapaan siitä huolimatta, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen ennakoidaan vähenevän noin 20 000 euroa.

Sivistyspalveluiden suurin menoerä ovat henkilöstön palkat. Tiedossa oleva palkkaohjelma korotuksineen on huomioitu talousarviokehityksessä. Vuodelle 2027 suunnitelluista talouden tasapainotusohjelman mukaisista henkilöstövähennyksistä, joita on yhteensä 10 henkilötyövuotta, toteutuu kolme.

Talousarvioesityksessä sivistyspalveluiden henkilöstökulut nousevat noin 172 000 euroa edellisen vuoden talousarvioon nähden, mikä tarkoittaa 1,94 %:n kasvua.

Sivistyspalveluissa on useamman vuoden ajalta kertynyttä hankintavelkaa, kun hintojen nousua ei ole määrärahalisäyksinä pystytty huomioimaan. Lisäksi kustannuskehitys, erityisesti polttoaineiden sekä erilaisten ohjelmistojen hintojen nousu, on viime vuosina ollut poikkeuksellisen jyrkkää erilaisten maailmanpoliittisten tapahtumien seurauksena.

Kustannuspaineet toiminnan kannalta välttämättömien palveluiden ostoissa sekä tarvikehankinnoissa ovat niin suuret, että talousarvioesitystä ei ole mahdollista saada annettuun talousarviokehukseen. Kehyksessä huomioitu 1,5%:n indeksikorotus ei ole riittävä.

Talousarvioesityksessä palveluiden ostot nousevat kuluvan vuoden tasosta noin 6%, noin 120 000 euroa. Tästä summasta suurin osa, 70 000 euroa, on kuljetuskustannusten kasvua. Kustannukset nousivat huomattavasti edellisessä kilpailutuksessa. Kuljetusjärjestelyihin tulee muutoksia uuden lukuvuoden alkaessa kesken talousarviovuoden, mikä osaltaan heikentää kustannusten ennustettavuutta. Myös yksittäiset, ennakoimattomat kuljetustarpeiden muutokset saattavat aiheuttaa merkittäviä kustannuksia.

Talousarvioesityksessä aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannukset nousevat noin 5% (n. 16 000 euroa) kuluvan vuoden talousarvioon nähden. Avustuksiin ja muihin toimintakuluihin on budjetoitu edellisvuotta vähemmän rahaa.

Toiminnan painopisteenä on edelleen kuntalaisten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen laadukkailla peruspalveluilla. Toiminnalliset tavoitteet liittyvät kokonaisvaltaisesti hyvinvoinnin lisäämiseen liikkumista ja lukemista lisäämällä ja ruutuaikaa vähentämällä.

Merkittäviä muutoksia toimintaympäristössä, taloudessa, henkilöstössä sekä mahdollisia riskejä:
Sivistyspalveluiden toimintaympäristö muuttuu väestökehityksen, palvelutarpeiden muutosten, talouden tasapainottamisen sekä lainsäädännön uudistusten seurauksena. Lasten ja nuorten määrän väheneminen näkyy erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa palvelutarpeen muutoksina sekä yksikkö- ja oppilaskohtaisten kustannusten kasvuna.

Kunnan talouden tasapainotusohjelma sekä uuden koulun rakentamiseen valmistautuminen ohjaavat toimialan suunnittelua lähivuosina.

Varhaiskasvatuksessa keskeisiä muutoksia ovat lapsimäärien kehityksen seuranta, palveluverkon tarkastelu sekä henkilöstörakenteen

sopeuttaminen muuttuvaan palvelutarpeeseen. Harjun päiväkodin toiminnan päättyminen vuonna 2027 on osa palveluverkon uudistamista. Samalla painopisteinä säilyvät lasten hyvinvoinnin tukeminen, lukutaidon vahvistaminen sekä digitaalisten laitteiden tarkoituksenmukainen käyttö osana kasvatustyötä.

Perusopetuksessa toimintaympäristöön vaikuttavat oppimisen tuen uudistuksen täysimääräinen toimeenpano sekä oppilasmäärien muutokset. Uudistus edellyttää toimintatapojen, pedagogisten käytäntöjen ja resurssien jatkuvaa arviointia. Samalla huomio kohdistuu oppimistulosten vahvistamiseen, kouluhyvinvointiin, liikunnallisen elämäntavan edistämiseen sekä lukutaidon kehittämiseen.

Suunnitelmakauden merkittävimpiin muutostekijöihin kuuluu uuden koulurakennuksen käyttöönoton valmistelu ja siihen liittyvä toiminnan kehittäminen. Uudet oppimisympäristöt mahdollistavat opetuksen, kasvatuksen ja vapaa-ajan palveluiden entistä tiiviimmän yhteistyön sekä toimintojen keskittämisen. Digitaalisten oppimisympäristöjen, opetusteknologian ja sähköisten palveluiden merkitys kasvaa. Tätä kehitystä tukee uuden TVT-suunnittelijan tehtävän perustaminen.

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluissa toimintaympäristön muutokset liittyvät ennen kaikkea kuntalaisten hyvinvoinnin tukemiseen, yhteisöllisyyden vahvistamiseen sekä ennaltaehkäisevän työn merkityksen kasvuun. Väestön ikärakenteen muutokset sekä kuntalaisten hyvinvointihaasteet lisäävät tarvetta matalan kynnyksen palveluille ja toimialojen väliselle yhteistyölle.

Kokousmateriaalin liitteenä on ehdotus sivistyspalveluiden talousarvioehdotukseksi vuodelle 2027 ja taloussuunnitelma vuosille 2028-2029 sekä ehdotus toiminnallisiksi tavoitteiksi vuodelle 2027.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 73 §

Valmistelija

Tiina Kivinen, sivistysjohtaja, tiina.kivinen@palkane.fi, p. 040 5380031

Esitys

Sivistysjohtaja Tiina Kivinen

Sivistyslautakunta päättää hyväksyä sivistyspalveluiden talousarvioehdotuksen vuodelle 2027 ja taloussuunnitelman vuosille 2028-2029 sekä ehdotuksen toiminnallisiksi tavoitteiksi vuodelle 2027 ja lähettää sen edelleen päätettäväksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Kokouskäsittele

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.